

титетично напрегнати интонации от времето на 1901–1904 г., както и от 1906–1907 г. Угълбъвайки своите наблюдения, тя неусетно достига един задушевен, плътно перифразиращ поезията на Яворов, направо енигматичен, символно въздействащ изказ. „Литературният силует“ на П. К. Яворов, поднесен от д-р Кръстев през 1910 г., се отличава именно със сугестивен език. Критикът изразява своите прозрения посредством най-характерни метафори от поезията на Яворов²⁰. В този смисъл текстът на д-р Кръстев е красноречиво свидетелство за изчерпаната презумптивна мощ на парадигмата: тя вече заучава метафори от поетовия език, т.е. ползва подчинени ѝ словесни средства. През 1910 г. парадигмата престава да е заклинателна, присъщото етикетирание на явления и автори е заменено от разнопосочни догадки, от амбивалентни определения, от несигурност. Тази година е повратна в рецепцията на Яворовата поезия: критическият жанр „силует“ отразява изключително сложното взаимопроникване и взаимоотекване – на критически и на поетични визии, между интерпретаторски и художествен език. С този текст, както и със статията „Орисията на Яворова в неговите песни“ (1917) д-р Кръстев дава начален тласък на перифразиращо-синтетичната критика на Яворовата поезия, или – на поетичното тълкуване на поетовата метафизика. Както ще стане дума по-нататък, подобен способ на обяснение – вчувстваното четене, пределното вживяване и преповтаряне на поетовите максими – на практика не води до същинско разбиране на Яворовата поезия²¹.

* * *

Вероятно бихме подминали първата рецензия за „Стихотворения“ 1901 с известно снизхождение. Отзивът на А. Страшимиров²² до такава степен е емоционално разпален, че привидно изглежда нефокусиран. Но тъкмо този а-парадигматичен по същността си текст съдържа два особено важни те-